

Aquarius Alliance

Netwerkorganisatie voor natuurlijk duurzame land& tuinbouw, voeding & gezond zijn.

Onderwerp: toelichting bij **aanpak II**:

'Gezonde Gronden', gerealiseerd door boeren en burgers gezamenlijk,
met protocol-ontwikkeling voor een algemene aanpak.

'Gezonde Gronden' is bezig rondom grote steden een levend regionaal netwerk van 'betrokken' burgers, boeren en ondernemers tot stand brengen rondom gezonde bodem-plant-dier systemen die duurzaam in balans zijn en die op termijn leiden tot regionale groene economieën (met korte ketens, minder CO2 uitstoot, betaalbare gezonde producten en voedselzekerheid).

Daarmee nemen voedselproducenten en -consumenten hun eigen verantwoordelijkheid voor lokale en mondiale duurzaamheid op basis van een gezonde bodem, een ecologische economie, sociale cohesie, gezondheid en welzijn.

Korte beschrijving van het project

Iedere stad wordt omringd door groene ruimte. Verschillende Aquarius Alliance boeren en andere gangbaar werkende voorhoede-boeren hebben hun bedrijven in deze gebieden. Deze boeren hebben een bedrijfsvoering waarin een gezonde bodem centraal staat:

- Bij (melk)vee-, varkens- en pluimveehouders betekent dit minder kunstmest, een betere stikstofbenutting, minder krachtvoer, minder hormonen, minder dierenartskosten, enz.
- Bij akkerbouwers, tuinders, glastuinbouwers en bloem/bollenkwekers betekent dit een gezondere bodem, minder pesticidgebruik, gezonder afvalwater en gezondere eindproducten

Dit heeft directe positieve gevolgen voor het milieu; het bodem- en watermilieu, de luchtkwaliteit, de biodiversiteit en het maritieme milieu.

Een groot aantal burgers in de steden is actief op het gebied van duurzaamheid, bijvoorbeeld via ecoteams. Deze activiteiten hebben zich echter tot nu toe nauwelijks gericht op duurzaamheid binnen de agrarische sector, mede door de grote vervreemding tussen boeren en burgers de laatste decennia. Wereldwijd vinden er echter allerlei initiatieven plaats om agrarische activiteiten te initiëren rond grote steden (urban agriculture, Community Supported Agriculture), die direct de voeding van de eigen burgers ten goede komen. In Nederland wordt dit ook sterker. Dat komt mede voort uit de behoefte aan een betere gezondheid, een meer willen weten wat men eet; het vermindert ook direct de milieukosten van voedseltransport en het dierenleed voor zover er met levende dieren wordt geslept, waar in toenemende mate aandacht voor is.

De boeren en tuinders die zich hebben aangesloten bij de Aquarius Alliance, maken deel uit van het grotere netwerk van boeren en tuinders, wetenschappers, adviseurs en burgers die, in vervolg op de PMOV-aanpak¹, de verschillende vormen van duurzame landbouw onderzoeken en in praktijk brengen. Het netwerk werkt ondersteunend naar die boeren die de gezondheid van de bodem centraal stellen in hun bedrijfsvoering.

De boeren binnen de Aquarius Alliance hebben gunstige resultaten²: verbeterde productiviteit, hoger dierenwelzijn en -gezondheid, milieuvriendelijker methoden, schoner water, gezondere bodem en betere luchtkwaliteit, lagere kosten en een hogere voedingskwaliteit van bijvoorbeeld melk. Zij zien ook de meerwaarde van deze werkwijzen voor de gezondheid van de consument.

Daarmee werkt de Aquarius Alliance aan bewustwording van op de kringlopen gerichte landbouw³.

De meeste consumenten zijn zich (nog) niet bewust van de relatie tussen hun eigen gezondheid, de voeding die zij tot zich nemen, de productiewijze die daarbij hoort en de kwaliteit van de bodem. We zitten overigens wel in een transitieperiode waarin een snel toenemend aantal mensen zich ontwikkelt en bewuste keuzes maakt over hoe ze willen leven en eten (ruim 30% van de Nederlanders behoren tot de groep van de zogenoemde Cultural Creatives⁴).

Eén van de doelstellingen van de Aquarius Alliance en van de projecten **Gezonde Gronden** is de ontwikkeling en positieversterking van een land- en tuinbouw die wat betreft duurzaamheid in sociaal, ecologisch en economisch opzicht in balans is.

Het cruciale middel daarbij is – uitgaande van een gezonde bodem - “lerend netwerken”; ten behoeve van bewustwording van consumenten, boeren, ondernemers, adviseurs, beleidsmakers en maatschappelijke instellingen over de onderlinge samenhang tussen gezonde grond, gezonde landbouw, dierenwelzijn, het kopen van gezonde producten, de eigen gezondheid en het maatschappelijke welzijn. Belangrijk aspect daarbij is de reflectie van alle deelnemers over de eigen rol en het eigen gedrag binnen een duurzame landbouw.

De ervaring tot op heden laat zien dat boeren en burgers in de groot-stedelijke gebieden graag samen willen werken om de doelstelling van Gezonde Gronden te realiseren.

Momenteel:

- wordt er gewerkt aan een goed onderbouwd monitoringssysteem waarin **alle** aspecten van sociale, ecologische, energetisch en economische duurzaamheid worden betrokken⁵;
- wordt deze pilot financieel gesteund door verschillende fondsen en eigen bijdragen van Aquarius Alliance partners

Hier is nog een flinke financiële impuls en samenwerking nodig, die wij doende zijn te organiseren, en waar ondersteuning vanuit de overheid en andere instituties zeer welkom zou zijn.

² Zie artikel over boer Spruit en WUR-onderzoek in Intermediair nr. 05 d.d. 02-02-2006.

³ Mensen die zich bewust zijn of worden van het belang van een in alle opzichten gezonde landbouw, staan open voor het bodem-plant-diersysteem. De termen quantumlandbouw, Aquariuslandbouw, logische en energetische landbouw dekken ongeveer dezelfde lading. Zie o.a. artikel in Ekoland november 2005.

⁴ **Cultural Creatives** is een term bedacht door de socioloog Paul H. Ray en de psycholoog Sherry Ruth Anderson om een groot segment van de Westerse samenleving te beschrijven. Het concept werd gepresenteerd in 2000 in hun boek *The Cultural Creatives. Hoe 50 Million People Are Changing de World* (Harmony Books, NY). Ze beschrijven een groeiend deel van de bevolking – toen al 50 miljoen volwassen Amerikanen, iets meer dan een kwart van de volwassen bevolking die spiritueel is en de praktijk van geestelijke waarden in het dagelijkse leven praktiseert zonder formele religie (Anderson en Ray, 2000). Ze zijn ook duidelijk ontgoocheld door materialisme en genotzucht. Velen van hen hebben grote belangstelling voor gezonde voeding, gezondheid en nieuwe vormen van onderwijs. Het zoeken naar universele, spirituele praktische beginselen die intrinsieke waarde hebben, staat centraal en niet de afhankelijkheid van kerkelijke of andere autoriteiten.

⁵ **Tijdens de** internationale Beyond GDP-conferentie in de zaal van het Europese Parlement in Brussel, 19 & 20 november 2007, ontkende niemand meer de noodzaak om nieuwe indicatoren te gaan gebruiken om mondiale